

ПЕРЕДМОВА

У статті 6 [Закону України «Про основи національного спротиву»](#) визначено, що основою підготовки громадян України до національного спротиву є їх загальновійськова підготовка, яка організовується за територіально-зональним принципом, ґрунтується на засадах високої мотиваційної привабливості та узгоджується з процесом трансформації системи комплектування за призовом відповідно до принципів та найкращих практик держав – членів НАТО.

Загальновійськова підготовка громадян України полягає в опануванні базовими загальновійськовими знаннями, практичними вміннями і навичками та поділяється на початкову і базову підготовку.

Базова загальновійськова підготовка (далі – БЗВП, базова підготовка) організовується Міністерством оборони України разом з іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади та проводиться з громадянами України, які досягли 18-річного віку та не проходять військову службу в Збройних Силах України, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, службу в правоохоронних органах, шляхом проведення періодичних навчальних зборів, занять, курсів.

Відповідно до статті 10¹ [Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»](#) базова підготовка проводиться з метою здобуття громадянами України військово-облікової спеціальності, навичок і умінь, необхідних для виконання конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України. БЗВП є елементом підготовки громадян до військової служби, як першої складової військового обов'язку громадян, визначеного статтею 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу».

БЗВП проводиться у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, навчальних частинах (центрах) Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних органів спеціального призначення та Державної спеціальної служби транспорту, закладах освіти із специфічними умовами навчання, що здійснюють підготовку поліцейських, а також у закладах вищої освіти всіх форм власності.

[Порядок проведення базової загальновійськової підготовки громадян України, які здобувають вищу освіту, та поліцейських, затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 734 від 21 червня 2024 року](#) (далі – Порядок).

Базову підготовку мають проходити громадяни України чоловічої статі, які навчаються за денною або дуальною формою здобуття освіти.

Від проходження базової підготовки звільняються ті з них, які:
визнані за станом здоров'я непридатними до військової служби;

до набуття громадянства України пройшли військову службу в інших державах;

проходили військову службу;
мають сертифікат про проходження базової підготовки та здобуття військово-облікової спеціальності.

Не проходять базову підготовку:

здобувачі вищої освіти, які здобувають освіту за іншими (крім денної та дуальної) формами здобуття освіти, включаючи поєднані;

здобувачі вищої освіти – іноземні громадяни.

Інших причин звільнення від базової підготовки законодавством не передбачено.

Постійне перебування здобувача освіти на тимчасово окупованій території є підставою для перенесення проходження БЗВП на наступний рік навчання.

Рішення про звільнення здобувачів освіти від проходження базової підготовки/перенесення проходження БЗВП на наступний рік навчання приймають керівники закладів вищої освіти на підставі особистих заяв з доданням підтвердних документів. Уповноважені представники органів військового управління можуть проводити перевірку наданих здобувачами освіти підтвердних документів.

Здобувачі освіти жіночої статі – громадянки України, які здобувають освіту за денною або дуальною формою здобуття освіти можуть проходити базову підготовку добровільно на підставі особистої заяви, поданої до Університету.

Теоретичну підготовку БЗВП проходять здобувачі вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти на другому році навчання. Здобувачі вищої освіти на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра та освітнього ступеня молодшого бакалавра (на основі НРК5) проходять БЗВП на першому році навчання при вступі зі скороченим строком навчання або на другому році навчання при вступі без скорочення строку навчання.

Успішне проходження БЗВП (як теоретичної, так і практичної підготовки) звільняє здобувача вищої освіти від проходження базової військової служби відповідно до частини шостої статті 11 [Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»](#). Згідно з частиною п'ятою статті 23 [Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»](#) Не підлягають призову на військову службу під час мобілізації до досягнення 25-річного віку військовозобов'язані, які пройшли базову загальновійськову підготовку відповідно до статті 10⁻¹ [Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»](#). Такі особи у зазначений період можуть бути призвані на військову службу за їх згодою.

Навчальна дисципліна «Теоретична підготовка БЗВП» вивчається в традиційному (аудиторному) форматі державною мовою. У 2025/26 навчальному році після інформування МОН допускається використання дистанційного формату вивчення здобувачами (частиною здобувачів) навчальної дисципліни «Теоретична підготовка БЗВП», якщо з міркувань

безпеки учасників освітнього процесу навчання цих здобувачів освіти або усіх здобувачів освіти закладу вищої освіти в регіонах, наближених до зони бойових дій, здійснюється винятково в дистанційному форматі.

Відмова від вивчення навчальної дисципліни «Теоретична підготовка БЗВП» здобувачами вищої освіти, для яких вона є обов'язковою, отримання незадовільної оцінки за результатами підсумкового контролю є підставою для відрахування за недотримання вимог законодавства, порушення умов договору (контракту), укладеного між закладом вищої освіти та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання (пункт 5 частини першої статті 46 Закону України «Про вищу освіту») з дотриманням процедур, передбачених Положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, та надання їм академічної відпустки, затвердженим наказом МОН від 7 лютого 2024 року № 134, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08 квітня 2024 р. за № 509/41854.

Результати підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Теоретична підготовка БЗВП» враховуються в стипендіальному рейтингу успішності здобувачів вищої освіти, які навчаються за державним (регіональним) замовленням, відповідно до п. 12 Примірного порядку формування рейтингу успішності студентів, курсантів невійськових вищих навчальних закладів (наукових установ) для призначення академічних стипендій, затвердженого наказом МОН від 20 лютого 2017 року № 261. Результати навчання за дисципліною відображаються в додатку до документа про вищу освіту або в академічній довідці у встановленому порядку.

ВСТУП

В умовах збройної агресії з боку російської федерації проти нашої держави важливим є забезпечення Збройних Сил України, інших утворених відповідно до закону військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення (далі – Збройні Сили України та інші військові формування) необхідною кількістю військово-навченого людського мобілізаційного ресурсу для виконання військового обов'язку в запасі, проходження служби у військовому резерві, у Збройних Силах України та інших військових формуваннях, а також забезпечення реалізації права громадян на рівні можливості у виборі професії шляхом здобуття додаткових знань, умінь і навичок, необхідних для належного виконання військових обов'язків у запасі в мирний час, обов'язків військової служби у воєнний час та для майбутньої професійної діяльності.

Програма навчальної дисципліни «Теоретична підготовка базової загальновійськової підготовки» підготовлена на основі навчально-методичної типової програми «Базова загальновійськова підготовка», яка була розроблена робочою групою офіцерів Центрального управління військової освіти і науки Генерального штабу Збройних Сил України та Головного управління доктрин та підготовки Генерального штабу ЗС України з урахуванням досвіду ведення бойових дій у російсько-українській війні 2022-2024 років та принципів підготовки військовослужбовців у деяких державах-членах НАТО.

Навчальна дисципліна «Теоретична підготовка базової загальновійськової підготовки» призначена для підготовки громадян України, які здобувають вищу освіту й постановою ВЛК визнані придатними для проходження військової служби та які не проходили військову службу у Збройних Силах України або інших військових формуваннях.

Метою підготовки є набуття ними первинних знань, умінь і навичок, необхідних для виконання обов'язків солдата та отримання військово-облікової спеціальності «Стрілець» (ВОС-100) із подальшою постановкою на облік у ТЦК та СП.

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Вправа – цілеспрямоване й планомірно організоване виконання розумових й практичних дій (прийомів) з метою засвоєння знань, формування та удосконалення практичних умінь та навичок.

Дія (-ї) – виконання чогось, вплив на щось.

Завдання (підзавдання) – чітко визначена дія (-ї), яка (-ї) оцінюється та виконується органом військового управління, військовою частиною (штабом, підрозділом, тимчасово створеним військовим формуванням), здобувача вищої освіти.

Знання здобувача вищої освіти – сукупність усвідомлених відомостей, понять, процесів, процедур, отриманих у процесі навчання.

Коригування – зміна навчальних цілей, способів, форм та методів навчання відповідно до отриманих результатів.

Навички здобувача вищої освіти – здатність здобувача вищої освіти автоматично виконувати певні дії. Практичне застосування знань, умінь та навичок під час навчального процесу забезпечує їх перетворення на професійну майстерність.

Норматив – часовий, кількісний і якісний показник виконання окремими здобувачами вищої освіти або підрозділами поставлених завдань, прийомів і дій, пов'язаних із застосуванням зброї та військової техніки у процесі бойової підготовки.

Предмет навчання – система понять про явища, закономірності, закони та теорії будь-якої відповідної сфери діяльності із визначенням потрібного рівня сформованості в тих, хто навчається, певної сукупності знань, умінь і навичок.

Прийом – окрема дія, рух;

Стандарт підготовки – нормативний документ (уніфікований процес), який визначає послідовність досягнення органами військового управління (штабами, військовими частинами, підрозділами, кораблями), здобувачами вищої освіти оперативних (бойових, спеціальних, індивідуальних) спроможностей до виконання конкретних завдань та визначає критерії їх оцінки. Стандарти підготовки (далі – СТП) поділяються на стандарти індивідуальної (базової загальновійськової, фахової) підготовки (далі – СТІ) та колективної підготовки (далі – СТК) і спрямовуються на досягнення сумісності в підготовці підрозділів Збройних Сил України та держав-членів НАТО.

Тренування – осмислене багаторазове повторення (виконання) вже вивчених вправ (прийомів, дій) з метою їх закріплення (удосконалення).

Уміння здобувача вищої освіти – здобута на основі отриманих завдань у військовій сфері здатність здобувача вищої освіти виконувати належно певні дії на практиці. Систематичні та цілеспрямовані тренування тих, хто навчається, шляхом виконання певних дій, які забезпечують перетворення знань та умінь на навички.

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

Скорочення та умовні позначення	Повні словосполучення та поняття, що скорочуються
АПД	Аналіз проведених дій
АТО	Антитерористична операція
ЗС України	Збройні Сили України
ООС	Операція об'єднаних сил
РХБз	Радіаційний, хімічний, бактеріологічний захист
ХБРЯ (захист)	Хімічний, бактеріологічний, радіологічний, ядерний захист
СТП	Стандарт підготовки
СТІ	Стандарт індивідуальної підготовки
СТК	Колективна підготовка
НАТО (НАТО)	North Atlantic Treaty Organization (Організація Північноатлантичного договору)
ВЛК	Військово-лікарська комісія
БЗВП	Базова загальновійськова підготовка
ТЦК та СП	Територіальний центр комплектування та соціальної підтримки
ЗВО	Заклад вищої освіти
ВВНЗ	Вищий військовий навчальний заклад
ОВТ	Озброєння та військова техніка
БПЛА	Безпілотний літальний апарат
ТССС	Курс тактичної медицини “Tactical Combat Casualty Care”
ЗІБЗ	Засіб індивідуального бронезахисту
ТФС	Тактична польова допомога (Tactical Field Care)
FPV-дрон	Вид безпілотних літальних апаратів, керування якими здійснюється за допомогою FPV-пілотування
РЕБ	Радіоелектронна боротьба
АЕС	Атомна електростанція
ББМ	Бойова броньована машина
КЯ	Командирський ящик
МГП	Міжнародне гуманітарне право

1. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ

1.1. Підготовка громадян України, які здобувають вищу освіту, організовується та проводиться у відповідності до вимог наказів і директив Міністерства оборони України, Генерального штабу ЗС України, Курсу стрільб, бойових статутів, настанов, керівництв, посібників, методичних рекомендацій, розроблених на підставі досвіду, отриманого під час ведення бойових дій у російсько-українській війні 2022-2024 років (раніше – Антитерористичної операції (далі – АТО), Операції об'єднаних сил (далі – ООС)) та цієї Програми.

1.2. До базової загальновійськової підготовки (далі – БЗВП) залучаються здобувачі вищої освіти денної і дуальної форми здобуття освіти, визначені Порядком проведення базової загальновійськової підготовки громадян України, які здобувають вищу освіту, та поліцейських, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.06.2024 № 734.

1.3. Програмою базової загальновійськової підготовки передбачено підготовку загальним обсягом 10 кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Три кредити ЄКТС опановують у закладах освіти як «Теоретична підготовка базової загальновійськової підготовки», сім кредитів ЄКТС як «Практична підготовка базової загальновійськової підготовки» – у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, навчальних частинах (центрах) Збройних Сил, інших утворених відповідно до законів військових формувань, правоохоронних органів спеціального призначення, Держспецтрансслужби (далі – навчальні військові частини), закладах освіти зі специфічними умовами навчання, що здійснюють підготовку поліцейських, а також у регіональних (навчальних) центрах підготовки населення до національного спротиву та тренінгових центрах органів поліції.

2. ПРОМОВА ПЕРЕМОЖЦЯ

Я – захисник України! Гідний нащадок Українських Героїв!

Я ніколи не зраджу Український народ!

Ніколи не схилюся перед труднощами!

Моєю мстою є лише Перемога. Моїм завданням – вірна служба
Українській державі!

Я наполегливо гартуватиму свою силу й волю!

Я завжди буду надійним товаришем своїм побратимам і командирам!

Я нищитиму ворогів без жалю і страху!

Я – зброя Перемоги! Я – надія на майбутнє України!

СЛАВА СИЛАМ ОБОРОНИ УКРАЇНИ!

СЛАВА УКРАЇНІ!

3. РОЗДІЛИ ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ЧАСУ

№ з/п	Розділ	Всього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Національно-патріотична підготовка	2	1	–	1
2.	Психологічна підготовка	6	2	2	2
3.	Розвідувальна підготовка	2	2	–	–
4.	Підготовка зі зв'язку	2	1	1	–
5.	Підготовка з РХБЗ (ХБРЯ-захисту)	6	3	1	2
6.	Військова топографія	4	1	1	2
7.	Інженерна підготовка (мінна безпека)	6	4	–	2
8.	Статути ЗС України	6	1	–	5
9.	Основи тактичної медицини	8	6	1	1
10.	Тактична підготовка	14	8	–	6
11.	Вогнева підготовка	30	5	18	7
12.	Виживання	2	1	–	1
13.	Міжнародне гуманітарне право	2	1	–	1
	Усього:	90	36	24	30

4. ТЕМИ ТА ЗМІСТ ЗАНЯТЬ

4.1 НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНА ПІДГОТОВКА

Предмет навчання та розподіл часу

№ з/п	Найменування теми	Всього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 1. Ми – українці: важливість захисту національної ідентичності та свободи.	2	1		1
Усього:		2	1		1

Тема 1. Ми - українці: важливість захисту національної ідентичності та свободи. (2 години).

Методичні рекомендації:

Керівник заняття розповідає про українську національну ідентичність та її ознаки: мову, культуру, традиції, адміністративно-територіальний устрій держави та природні ресурси. Звертає увагу, як у ході революції уперше у новітній історії український народ утвердив себе як політичну націю і створив незалежну українську державу. Доводить інформацію про визначальні історичні постаті, які внесли значний вклад у формування та становлення української нації. Показ відеороликів про успішні дії військовослужбовців під час ведення бойових дій із наголошенням, що якісна підготовка впливає на результат, веде до перемоги.

4.2 ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА

Предмет навчання та розподіл часу

№ з/п	Найменування теми	Всього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 1. Прийоми психічної саморегуляції. Перша психологічна допомога та самопомога. Вплив бою на психіку.	6	2	2	2
Усього:		6	2	2	2

Теми й заняття з предмета навчання

Тема 1. Прийоми психічної саморегуляції. Перша психологічна допомога та самопомога. Вплив бою на психіку (6 годин).

Заняття 1. Прийоми психічної саморегуляції (3 години).

Методичні рекомендації:

Заняття проводити в “колі довіри” у складі групи із 6-8 осіб (парної кількості осіб) під керівництвом офіцера-психолога (інструктора з психологічної підготовки, викладача). Здобувачі вищої освіти ознайомлюються зі стресовими станами, прийомами саморегуляції,

тренуються виконувати їх на практиці. Наприкінці заняття проводиться груповий дебрифінг із заслуховуванням кожного та самооцінкою особистих відчуттів.

Заняття 2. Перша психологічна допомога та самопомога. Вплив бою на психіку (3 години).

Методичні рекомендації:

Заняття проводити на тактичному полі в “колі довіри” у складі групи із 6-8 осіб (парної кількості осіб) під керівництвом офіцера-психолога (інструктора з психологічної підготовки, викладача). Здобувачі вищої освіти ознайомлюють із психічними реакціями людини, вивчають картки першої психологічної допомоги, виконують практичні вправи з психологічної допомоги. Наприкінці заняття проводиться груповий дебрифінг із заслуховуванням кожного здобувача вищої освіти та оцінкою їхніх дій.

4.3 РОЗВІДУВАЛЬНА ПІДГОТОВКА

Предмет навчання та розподіл часу

№ з/п	Найменування теми	Всього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 1. Розвідувальні ознаки розташування противника на місцевості та тактики ведення ним бойових дій	2	2		
	Усього:	2	2		

Теми та заняття з предмета навчання

Тема 1. Розвідувальні ознаки розташування противника на місцевості та тактики ведення ним бойових дій (2 години).

Заняття 1. Розвідувальні ознаки розташування на місцевості озброєння та бойової техніки, танків, гармат, пунктів управління FPV БПЛА, установок ПТКР, кулеметів, гранатометів, станцій радіолокаційної розвідки. Ознайомлення з тактикою дій противника (1 година).

Методичні рекомендації:

Заняття проводяться у складі взводу (роти) під керівництвом інструктора (викладача). Здобувачам вищої освіти демонструють навчальні (документальні) фільми, фото, аерознімки з ознаками розташування на місцевості озброєння та військової техніки (далі – ОВТ), стрілецької зброї, станцій радіолокаційної розвідки противника, доводять до них тактику застосування механізованих, танкових, артилерійських підрозділів противника в наступі чи обороні, їх організаційно-штатну структуру.

Знайомлять їх із основними способами ведення бойових дій, які

застосовує противник у наступі чи обороні.

Заняття 2. Види ворожих безпілотних літальних апаратів (далі – БПЛА), дронів-камікадзе, їх характеристики та порядок протидії їм (1 година).

Методичні рекомендації:

Заняття проводяться в класі у складі взводу (роти, батареї) під керівництвом інструктора (викладача).

Здобувачам вищої освіти демонструють навчальні (документальні) фільми, фото, знімки з ворожими БПЛА та тактику їхніх дій.

Здобувачі ознайомлюються з призначенням, бойовими можливостями ворожих БПЛА та розвідувально-ударних дронів. До них доводять основні принципи з протидії ворожим БПЛА та дронам-камікадзе.

4.4 ПІДГОТОВКА ЗІ ЗВ'ЯЗКУ

Предмет навчання та розподіл часу

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 1. Радіостанція DP-4400, DP-4800, DM-4600. Підтримка зв'язку	2	1	1	
	Усього:	2	1	1	

Теми та заняття з предмета навчання:

Тема 1. Радіостанція DP-4400, DP-4800, DM-4600. Підтримка зв'язку (2 години).

Заняття 1. Підготовка радіостанції DP-4400, DP-4800, DM-4600 до роботи. Правила ведення переговорів. Правила користування засобами зв'язку, порядок дій під час застосування противником засобів РЕБ, загрози втрати радіостанції та засобів зв'язку. Типові помилки під час експлуатації радіостанції, що виводять її з ладу (2 години).

Умови: теоретично/практично; у класі.

Методичні рекомендації:

Заняття проводиться у складі взводу (навчальної групи) методом демонстрацій, пояснення і практичного виконання завдань.

Заняття включають теоретичну та практичну частини. У першій керівник заняття для всього особового складу пояснює теоретичні питання та показує практичні дії з підготовки радіостанції до роботи. Доводить правила користування засобами зв'язку та порядок дій під час загрози втрати радіостанції. Розповідає про типові помилки під час експлуатації радіостанції, що виводять її з ладу та втрати радіозв'язку.

На практичній частині заняття керівники пояснюють загальні правила радіообміну, коли і яким чином використовується фонетична азбука. Викладачі навчають порядку і правилам підготовки радіостанції до роботи,

контролюють і вказують на помилки. Здобувачі вищої освіти під керівництвом викладача самостійно готують радіостанцію до роботи та ведуть радіообмін у радіомережі.

4.5 ПІДГОТОВКА З РХБЗ (ХБРЯ-захисту)

Предмет навчання та розподіл часу

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 1. Уражаючі фактори зброї масового ураження	2	2		
2	Тема 2. Засоби індивідуального захисту. Дії особового складу на зараженій місцевості	4	1	1	2
	Всього:	6	3	1	2

Теми та заняття з предмета навчання:

Тема 1. Уражаючі фактори зброї масового ураження (2 години).

Заняття 1. Ознаки ядерного вибуху, хімічної атаки й застосування бойових біологічних речовин (2 години).

Методичні рекомендації:

Це групове заняття проводиться у класі методом лекції. У його першій частині пояснюють, які бувають ознаки ядерного вибуху, застосування брудних боєприпасів, руйнування сховищ відпрацьованого палива на АЕС, хімічної атаки й застосування бойових біологічних речовин, якої шкоди завдають уражаючі фактори ядерної зброї та способи захисту.

У другій частині заняття вивчають знаки, які використовуються для позначення районів забруднення і способи визначення рівня забруднення за допомогою приладів і пристосувань.

У кінці заняття сплановано відповіді на контрольні питання та підбиття підсумків.

Тема 2. Засоби індивідуального захисту. Дії особового складу на зараженій місцевості (4 години).

Заняття 1. Протигаз, загальновійськовий захисний комплект та їх використання. Сигнали оповіщення про радіаційне, хімічне зараження та дії за ними. Дії особового складу на зараженій місцевості та під час застосування противником скидів з БПЛА ручних газових гранат. Порядок використання аерозольного маскування (ручних димових гранат) для захисту особового складу та техніки під час пересування, здійснення маневру, розташування на місцевості і вогневих позиціях, евакуації поранених (4 години).

Методичні рекомендації:

Це групове заняття проводиться у класі методом лекції та практики. У його першій частині пояснюють призначення, склад протигазу та загальновійськового захисного комплекту й демонструють порядок користування протигазом та загальновійськовим захисним комплектом.

У другій частині заняття здобувачі вищої освіти тренуються користуватися протигазом та загальновійськовим захисним комплектом і виконують нормативи із ЗЗМУ №1, 4а, 4б, 8.

Удосконалення знань, умінь та навичок здійснюється під час самостійної підготовки здобувачів вищої освіти.

4.6 ВІЙСЬКОВА ТОПОГРАФІЯ

Предмет навчання та розподіл часу

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 1. Топографічні карти	4	1	1	1
	Усього:	4	1	1	1

Теми та заняття з предмета навчання:

Тема 1. Топографічні карти (4 години).

Заняття 1. Місцевість та її елементи. Топографічні карти Збройних Сил України (2 години).

Методичні рекомендації:

Під час заняття керівник доводить інформацію про предмет і завдання військової топографії, місцевість та її елементи, основні види місцевості, їх тактичні властивості, способи вивчення місцевості, призначення, масштаби та характеристики топографічних карт.

Заняття 2. Орієнтування на місцевості за допомогою небесних світил, компаса, годинника, карти та місцевих предметів (2 години).

Методичні рекомендації:

На занятті керівник доводить інформацію про способи орієнтування на місцевості, а здобувачі відпрацьовують завдання з визначення сторін світу різними способами.

4.7 ІНЖЕНЕРНА ПІДГОТОВКА (МІННА БЕЗПЕКА)

Предмет навчання та розподіл часу

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 1. Інженерні війська та завдання інженерної підтримки бою	1	1		
2.	Тема 2. Інженерне обладнання та маскуванню позицій в умовах застосування противником ударних БПЛА	2	1		1
3.	Тема 3. Протитанкові та протипіхотні міни. Інженерні загородження, їх улаштування та подолання. Мінна безпека.	3	2		1
	Усього:	6	4		2

Теми та заняття з предмета навчання:

Тема 1. Інженерні війська та завдання інженерної підтримки бою (1 година).

Заняття 1. Структура інженерних підрозділів Збройних Сил України та основні завдання з інженерної підтримки бою (1 година).

Методичні рекомендації:

Під час заняття керівник доводить структуру інженерних підрозділів ЗС України, основні завдання інженерної підтримки (інженерна підтримка мобільності своїх військ (сил)), інженерні заходи з обмеження мобільності сил та засобів противника, інженерні заходи з підвищення живучості та безпеки застосування військ (сил) і об'єктів, а також основні принципи загальної інженерної підтримки військ (сил).

Тема 2. Інженерне обладнання та маскуванню позицій в умовах застосування противником ударних БПЛА (2 години).

Заняття 1. Порядок вибору місця обладнання одиночного окопу для стрільби. Особливості вибору місця обладнання парного окопу. Послідовність їх фортифікаційного обладнання в комплексі із застосуванням сканера (детектора) виявлення БПЛА. Сутність маскуванню. Принципи та основні правила маскуванню (2 години).

Методичні рекомендації:

Під час заняття керівник доводить порядок моніторингу обстановки в небі сканером (детектором) виявлення БПЛА під час обладнання позиції; порядок та послідовність вибору місця обладнання одиночного окопу для стрільби, його фортифікаційного обладнання (розміри) та порядок маскуванню.

Тема 3. Протитанкові та протипіхотні міни. Інженерні

загородження, їх улаштування та подолання. Мінна безпека. (3 години).

Заняття 1. Протитанкові та протипіхотні міни. Невибухові інженерні загородження, їх улаштування та подолання. Мінна безпека. Дії військовослужбовців у випадку падіння біля позиції ударних та розвідувальних БПЛА (3 години).

Методичні рекомендації:

Під час теоретичного заняття керівник доводить інформацію про види невибухових інженерних загороджень і порядок їх обладнання та встановлення; класифікацію вибухонебезпечних предметів (саморобних вибухових пристроїв (далі – СП)); призначення, тактико-технічні характеристики, загальну будову, принцип дії протипіхотних та протитанкових мін, елементів касетних боєприпасів, види тротилових шашок, підривники різних модифікацій, різновиди детонуючих шнурів; заходи безпеки з вибуховими речовинами. Порядок дій військовослужбовців у випадку падіння біля позиції ударних та розвідувальних БПЛА.

Удосконалення знань, умінь та навичок здійснюється під час самостійної підготовки здобувачів вищої освіти.

4.8 СТАТУТИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Предмет навчання та розподіл часу

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1	Тема 1. Обов'язки та права військовослужбовців	1.5	0.25		1.25
2	Тема 2. Взаємовідносини між військовослужбовцями	1.5	0.25		1.25
3	Тема 3. Військова дисципліна, заохочення та дисциплінарні стягнення	1.5	0.25		1.25
4	Тема 4. Внутрішній порядок та розміщення військовослужбовців	1.5	0.25		1.25
	Усього:	6	1		5

Теми та заняття з предмета навчання:

Тема 1. Обов'язки та права військовослужбовців (1.5 години).

Заняття 1. Зміст Військової присяги. Основні принципи військової служби. Загальні обов'язки військовослужбовців (1 година).

Методичні рекомендації:

До здобувачів вищої освіти доводяться основні положення Статуту внутрішньої служби ЗС України в розрізі відповідної теми заняття.

Особливу увагу приділено доведенню принципів військової служби (вірності, єдності, відповідальності, доброчесності,

неупередженості та професіоналізму).

Заняття 2. Загальні обов'язки військовослужбовців (1 година).

Методичні рекомендації:

Самостійна підготовка проводиться у складі групи під керівництвом викладача.

Здобувачі вищої освіти вивчають положення Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України в розрізі теми заняття.

Тема 2. Взаємовідносини між військовослужбовцями (1.5 години).

Заняття 1. Начальники та підлеглі, старші та молодші за військовим званням. Порядок віддання і виконання наказів (1 година).

Методичні рекомендації:

До здобувачів вищої освіти доводяться основні положення Статуту внутрішньої служби ЗС України в розрізі теми заняття.

Заняття 2. Військова поведінка та ввічливість військовослужбовців (1 година).

Методичні рекомендації:

Самостійна підготовка проводиться у складі групи під керівництвом викладача. Здобувачі вищої освіти вивчають положення Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України в розрізі теми заняття.

Тема 3. Військова дисципліна, заохочення та дисциплінарні стягнення (1.5 години).

Заняття 1. Військова дисципліна, її суть та значення. Обов'язки військовослужбовців щодо дотримання військової дисципліни. Заохочення, які застосовуються до солдат. Дисциплінарні стягнення, які накладаються на солдатів (1 година).

Методичні рекомендації:

До здобувачів вищої освіти доводяться основні положення Дисциплінарного статуту ЗС України в розрізі теми заняття.

Заняття 2. Ознайомлення зі статтями Кримінального кодексу України у військовій сфері. Вивчення обов'язків військовослужбовців щодо дотримання військової дисципліни та статей Кримінального кодексу України у військовій сфері (1 година).

Методичні рекомендації:

Здобувачі вищої освіти ознайомлюються зі статтями Кримінального кодексу України у військовій сфері. Вивчення обов'язків військовослужбовців щодо дотримання військової дисципліни та статей Кримінального кодексу України у військовій сфері.

Тема 4. Внутрішній порядок та розміщення військово-службовців (1.5 години).

Заняття 1. Порядок зберігання зброї та боєприпасів у пунктах постійної дислокації та на полігонах (у бойових умовах). Порядок видачі зброї та боєприпасів (1 година).

Методичні рекомендації:

До здобувачів вищої освіти доводяться основні вимоги Статуту внутрішньої служби ЗС України в розрізі теми заняття.

Заняття 2. Доведення вимог нормативних документів щодо порядку користування фото-, відеоапаратури та мобільних телефонів. Вивчення обов'язків днювального роти (1 година).

Методичні рекомендації:

Самостійна підготовка проводиться у складі групи під керівництвом викладача.

Здобувачі вищої освіти вивчають статті Статуту внутрішньої служби ЗС України в розрізі теми заняття.

4.9 ОСНОВИ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ

Предмет навчання та розподіл часу

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 1. Планування та організація домедичної допомоги на етапі “допомога під вогнем” (CUF)	4	3	1	
2.	Тема 2. Тактична польова допомога TFC	4	3		1
	Усього:	8	6	1	1

Теми та заняття з предмета навчання:

Тема 1. Планування та організація домедичної допомоги на етапі “допомога під вогнем” (Care Under Fire) (4 години).

Заняття 1. Вступ до протоколу курсу тактичної медицини “Tactical Combat Casualty Care” (далі – TCCC) (1 година).

Методичні рекомендації:

Заняття проводиться під керівництвом інструктора з тактичної медицини з використанням наочних засобів навчання.

Описати основні причини смертей на полі бою, яких можна уникнути, та заходи для збільшення виживання. Визначити фази надання допомоги в TCCC та пріоритети під час кожної з них.

Вивчити принципи надання допомоги в бойовій та небойовій обстановці на різній місцевості. Описати роль немедичного особового складу під час надання допомоги в тактичних умовах. Окреслити ключові фактори впливу на надання допомоги в тактичних умовах. З'ясувати важливість тренувань з тактичної медицини. Схарактеризувати три основні цілі TCCC.

Заняття 2. Ознайомити здобувачів вищої освіти з домедичною допомогою на етапі “допомога під вогнем/під загрозою” (Care under fire/Threat, CUF)) (1 година).

Методичні рекомендації:

Заняття проводиться під керівництвом викладача з використанням наочних засобів навчання.

Описати роль вогневої переваги та стримування небезпеки, а також вплив тактичної обстановки на надання допомоги. Описати дії, які необхідно зробити перед наданням допомоги пораненому, щоб запобігти додатковим втратам. Визначити пріоритети та дії для допомоги пораненому під вогнем та його транспортування. Визначити важливість швидкого накладання турнікету на кінцівки для контролю критичних кровотеч при наданні допомоги під вогнем.

Продемонструвати накладання турнікету на себе одною рукою під вогнем. Продемонструвати накладання турнікету пораненому двома руками під вогнем. Описати способи перетягування/перенесення пораненого одному та вдвох під вогнем, їхні переваги та недоліки. Продемонструвати перетягування/перенесення пораненого одним бійцем під вогнем. Продемонструвати перетягування/перенесення пораненого під вогнем вдвох.

Заняття 3. Накладання турнікетів на етапі “допомога під вогнем” (1 година).

Методичні рекомендації:

Заняття проводиться з використання засобів індивідуального бронезахисту (далі – ЗІБЗ) та за наявності індивідуального озброєння. Описати способи накладання турнікетів. У подальшому практичні знання та вміння удосконалюються на заняттях з тактичної та вогневої підготовки, для чого розгортається окреме навчальне місце.

Заняття 4. Способи та методи евакуації. Одним рятувальником: за лямки, під пахви, за годинник, модифікований метод пожежника. Винос двома рятувальниками: за лямки, під пахви, за пасок і шию (1 година).

Методичні рекомендації:

Заняття проводиться з використанням ЗІБЗ та за наявності індивідуального озброєння. Викладачем пояснюються методи та способи евакуації. У подальшому практичні знання та вміння удосконалюються на заняттях із тактичної та вогневої підготовки, для чого розгортається окреме навчальне місце.

Тема 2. Тактична польова допомога TFC (Tactical Field Care) (4 години).

Заняття 1. Принципи та застосування допомоги в польових умовах (TFC) (1 година).

Методичні рекомендації:

Заняття проводиться під керівництвом викладача з використанням

наочних засобів навчання. Визначити важливість охорони та безпеки під час тактичного польового догляду (далі – TFC). Розглянути принципи витягування постраждалого з місця поранення з урахуванням специфіки підрозділу. З'ясувати важливість та способи передачі інформації про пораненого до командування або медичного персоналу. Визначити інформацію про тактичну обстановку та постраждалого, релевантну для передачі. Визначити принципи сортування під час TFC.

Заняття 2. Контроль масивних кровотеч у тактичних умовах (2 години).

Методичні рекомендації:

Заняття проводиться із використання ЗІБЗ та за наявності індивідуального озброєння. У подальшому практичні знання та вміння вдосконалюються на заняттях із тактичної та вогневої підготовки, для чого розгортається окреме навчальне місце.

Визначити кровотечі, що загрожують життю. Окреслити важливість якнайшвидшого накладання турнікета на кінцівку для контролю кровотечі, що загрожує життю. Визначити місця на тілі людини, де можна застосовувати прямий та непрямий тиск для зупинки кровотеч. Продемонструвати правильне накладання турнікету. Визначити ризики застосування імпровізованого турнікету. Продемонструвати правильне виконання тампонади гомеостатичним бинтом. Здійснити перевірку ефективності накладеного турнікета.

Відпрацювати 4 оперативні процедури безпеки у фазі “тактична польова допомога”. Навчитися створювати прямий та непрямий тиск на поранення для контролю масивної кровотечі. Відпрацювати техніку накладання турнікету (5- 8см). Навчитися проводити тампонаду вузлових поранень гемостатичним бинтом. Сформувати правильну техніку накладання тиснучих пов'язок.

Заняття 3. Прохідність дихальних шляхів (1 година).

Методичні рекомендації:

Заняття проводиться із використання ЗІБЗ та за наявності індивідуального озброєння. У подальшому практичні знання та вміння вдосконалюються на заняттях із тактичної та вогневої підготовки, для чого розгортається окреме навчальне місце.

Розпізнати ознаки обструкції дихальних шляхів. Продемонструвати відкриття дихальних шляхів закиданням голови/підняттям підборіддя чи виведенням щелепи. Продемонструвати переведення пораненого у стабільне бокове положення в тактичних умовах. Продемонструвати введення пораненому назофарингіального повітровою в тактичних умовах.

Навчити техніки перевірки дихання “чую-бачу-відчуваю”; техніки закидання голови та підйому підборіддя, витягування щелепи; техніки постановки НФТ; переміщенню пораненого в стабільні положення.

4.10 ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

Предмет навчання та розподіл часу

N з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 1. Організація та структура підрозділів родів військ СВ ЗС України	6	4		2
2.	Тема 2. Дії солдата в оборонному бою	4	2		2
3.	Тема 3. Дії солдата в наступі	4	2		2
	Усього:	14	8		6

Теми та заняття з предмета навчання:

Тема 1. Організація та структура підрозділів родів військ Сухопутних військ Збройних Сил України (6 годин).

Заняття 1. Призначення та бойові можливості механізованих, танкових, артилерійських підрозділів і підрозділів ППО СВ ЗС України. Організаційно- штатна структура та озброєння механізованого відділення (2 години).

Методичні рекомендації:

Заняття проводяться в класі у складі групи під керівництвом викладача. Здобувачі вищої освіти ознайомлюються з призначенням та бойовими можливостями механізованих, танкових, артилерійських підрозділів і підрозділів ППО СВ ЗС України; організаційно-штатною структурою.

Заняття 2. Призначення, класифікація, бойові можливості, форми, способи, основні тактичні прийоми застосування БПЛА.

Основні демаскуючі ознаки, слабкі місця БПЛА та можливості їх виявлення. Рекомендації щодо боротьби з БПЛА (1 година).

Методичні рекомендації:

Заняття проводяться в класі у складі взводу, роти під керівництвом інструктора. Здобувачі вищої освіти ознайомлюються з:

призначенням, класифікацією та бойовими можливостями, формами, способами, основними тактичними прийомами застосування БПЛА;

основними демаскуючими ознаками (слабкими місцями) БПЛА та можливостями їх виявлення;

рекомендаціями щодо боротьби з БПЛА.

Для здобувачів вищої освіти демонструють навчальні ролики із застосування БПЛА.

Заняття 3. Вивчення обов'язків солдата в бою, спостерігача, піднощика боеприпасів (2 години).

Методичні рекомендації:

Заняття проводяться в класі у складі групи під керівництвом викладача. Здобувачі вищої освіти вивчають обов'язки стрільця,

піднощика боєприпасів, спостерігача.

Тема 2. Дії солдата в оборонному бою (4 години).

Заняття 1. Порядок дій солдата в оборонному бою, під час вогневої підготовки та відбиття наступу противника. Порядок знищення бронеоб'єктів противника на передньому краю оборони. Порядок дій під час маневру (переміщення) з тимчасової на основну вогневу позицію (з основної на запасну), дії у випадку обходу противником з флангу або виходу противника з тилу, прориву переднього краю танками (ББМ) противника (4 години).

Методичні рекомендації:

Заняття проводяться у складі групи під керівництвом викладача. Здобувачі вищої освіти:

ознайомлюються з діями солдата під час вогневої підготовки атаки противника;

вивчають порядок дій за сигналами оповіщення;

розглядають порядок знищення бронеоб'єктів противника на передньому краю оборони, способи пересування залежно від рельєфу місцевості;

вивчають порядок дій під час маневру (переміщення) з тимчасової на основну вогневу позицію (з основної на запасну).

Здобувачам вищої освіти доводять порядок дій у випадку обходу противником з флангу, виходу противника з тилу, прориву переднього краю танками (ББМ) противника.

Тема 3. Дії солдата в наступі (4 години).

Заняття 1. Порядок дій у наступальному бою, завдання стрільця у складі механізованого відділення під час ведення наступального бою. Зайняття вихідного положення для наступу й підготовка до атаки. Порядок дій у випадку мінометного обстрілу, кулеметного вогню противника та застосування ударних БПЛА. Порядок виходу у фланг противника та штурму траншеї. Порядок застосування наступальних (оборонних) гранат під час наступу. Завдання вогневої (маневреної) групи (4 години).

Методичні рекомендації:

Заняття проводиться у складі групи.

Викладач пояснює порядок дій стрільця у складі механізованого відділення під час ведення наступального бою та схематично показує можливі варіанти дій.

Доводиться порядок дій у випадку мінометного обстрілу, кулеметного вогню та застосування ударних БПЛА противником. Порядок виходу у фланг противника та штурму траншеї. Порядок застосування наступальних (оборонних) гранат під час наступу. Завдання вогневої (маневреної) групи.

Особлива увага приділяється питанням взаємовиручки та

узгодженості дій у складі підрозділу.

4.11 ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА

Предмет навчання та розподіл часу

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 1. Стрілецька зброя	4	3		1
2.	Тема 2. Основи та правила стрільби зі стрілецької зброї	16	1	14	1
3.	Тема 3. Ручні гранати	10	1	8	1
	Усього:	30	5	22	3

Теми та заняття з предмета навчання:

Тема 1. Стрілецька зброя (4 години).

Заняття 1. Види стрілецької зброї, які знаходяться на озброєнні механізованих (мотопіхотних) військових частин Сухопутних військ Збройних Сил України. Призначення, ТТХ, принципи її застосування (1 години).

Методичні рекомендації:

Заняття проводиться в класі методом лекції й демонстрації. У класі виставляють макети або зразки навчальної зброї, яка є на озброєнні механізованих (мотопіхотних) військових частин. Під час заняття викладач розповідає про види стрілецької зброї, в яких підрозділах вони є на озброєнні, показує представлені зразки зброї та розповідає про їх призначення, ТТХ і основні принципи застосування. У кінці заняття здобувачам надають можливість оглянути зразки зброї, підбивають підсумки.

Заняття 2. Призначення, будова автомата АК-74 та його модифікацій. Робота частин та механізмів при заряджанні та пострілі. Огляд і підготовка автомата АК-74 до стрільби. Спорядження магазину, заряджання й розряджання автомата, постановка на запобіжник. Догляд за індивідуальною зброєю, її утримання та зберігання. Можливі затримки й несправності під час стрільби, способи їх усунення (1 години).

Методичні рекомендації:

Заняття проводиться методом лекції та демонстрації стрілецької зброї. На початку заняття викладач розповідає про послідовність роботи частин та механізмів при пострілі та його періодах. У подальшому здобувачі вищої освіти виконують нормативи з вогневої підготовки.

Заняття 3. Призначення, характеристика та будова коліматорних, оптичних денних та нічних прицілів (в тому числі іноземного виробництва). Порядок користування прицілами, догляд за ними та зберігання (2 година).

Методичні рекомендації:

Керівник місці пояснює призначення, характеристики та будову

коліматорних, оптичних денних та нічних прицілів (в тому числі іноземного виробництва), порядок користування прицілами, догляд за ними та зберігання.

Тема 2. Основи та правила стрільби зі стрілецької зброї (14 годин).

Заняття 1. Призначення та визначення вихідних установок (вибір прицілу і точки прицілювання) для ведення вогню зі стрілецької зброї. Умови стрільби (нормальні, табличні). Особливості визначення вихідних установок для стрільби з автомату по повітряним цілям. Вивчення правил стрільби та рішення вогневих завдань (2 години).

Методичні рекомендації:

Заняття проводяться в класі у складі групи під керівництвом викладача. У навчальному класі студенти ознайомлюються з призначенням вихідних установок для ведення вогню зі стрілецької зброї та порядком визначенням поправок на відхилення метеорологічних умов від нормальних і їх урахування при призначенні вихідних установок для стрільби. Вивчають мнемонічні правила стрільби та здійснюють вирішення вогневих завдань. Тренуються визначати відстань до мішені за допомогою мушки або окомірним методом.

Заняття 2. Стрілецькі тренування (маніпуляції зі зброєю) (2 години).

Методичні рекомендації:

Заняття проводиться у складі групи з практичним виконанням завдань. Викладач пояснює положення, які використовуються для стрільби з автомата, демонструє, як їх приймати. Здобувачів вищої освіти ділять на групи, в яких вони тренуються приймати різні положення для стрільби.

Заняття 3. Відпрацювання утримання зброї в різних положеннях (2 години).

Методичні рекомендації:

Відпрацювання утримання зброї в положенні для стрільби стоячи, з коліна, лежачи при діях в пішому порядку.

Заняття 4. Поводження зі зброєю (2 години).

Методичні рекомендації:

Тренування плавного спуску спускового гачка при утриманні зброї в різних положеннях.

Відпрацювання поворотів та розворотів із мінімізацією стрілка в різних положеннях.

Розряджання зброї після виконання стрільби з різних положень і надання до огляду зброї після розряджання.

Заняття 5. Вирішення вогневих завдань (2 години).

Методичні рекомендації:

Виконання завдань із визначення відстані до цілі, поправок на погодні умови, вивчення мнемонічних правил стрільби.

Здобувачі вищої освіти вдосконалюють отримані навички протягом подальших занять із вогневої й тактичної підготовки.

Заняття 6. Навчання кучності стрільби з різних положень на навчально-тренувальних засобах (електронний, мультимедійний, лазерний тир, тощо) (4 години).

Виконання:

підготовчої вправи №1 “Навчання кучності стрільби з положення “лежачи” на відстані 25 м”;

підготовчої вправи №2 “Навчання кучності стрільби з різних положень” на відстані 25 м”;

підготовчої вправи №3 “Навчання кучності стрільби з різних положень” на відстані 100 м”.

Методичні рекомендації:

Заняття організовується у відповідності з вимогами “Курсу стрільб”.

Тема 3. Ручні гранати (10 годин).

Заняття 1. Призначення, будова та принцип дії ручних гранат. Навчання військовослужбовців метання гранати на правильність, дальність та влучність із різних положень (2 години).

Методичні рекомендації:

Заняття проводять у класі методами лекції та демонстрації. Пропонують зразки ручних гранат, які є на озброєнні механізованих (мотопіхотних) військових частин. Викладач розповідає про їх призначення, будову, тактико-технічні характеристики і принцип дії. Демонструє порядок та послідовність збирання ручних гранат. Розповідає умови метання гранат на правильність, дальність та влучність із різних положень. Здобувачі вищої освіти тренуються у збиранні ручних гранат.

Заняття 2. Метання навчально-імітаційних гранат у пішому порядку (2 години).

Виконання:

початкової вправи КС 4.16.1.1 “Метання ручної оборонної гранати з місця в пішому порядку” (не менше 2-х разів);

початкової вправи КС 4.16.2.6 “Метання наступальної ручної гранати на ходу в пішому порядку” (не менше 2-х разів);

Заняття 3. Дії особового складу під час швидкісного метання гранат (2 години).

Виконання:

початкової вправи КС 4.16.1.2 “Швидкісне метання ручної оборонної гранати з місця із укриття” не менше 2-х разів;

Заняття 4. Особливості метання ручних гранат у лісі, в урбанізованій місцевості (2 години).

Виконання:

початкової вправи КС 4.16.2.8 “Метання ручної наступальної гранати з місця в пішому порядку в лісистій місцевості” (не менше 2-х разів);
початкової вправи КС 4.16.2.5 “Метання ручної гранати в будівлі (у будівлю)” (не менше 2-х разів).

Заняття 5. Особливості підготовки та метання ручної кумулятивної гранати (2 години).

Виконання:

початкової вправи з метання ручної кумулятивної гранати з місця (не менше 2-х разів).

4.12 ВИЖИВАННЯ

Предмет навчання та розподіл часу

№ з/п	Найменування теми	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1.	Тема 1. Забезпечення життєдіяльності	2	1		1
	Усього:	2	1		1

Теми та заняття з предмета навчання:

Тема 1. Забезпечення життєдіяльності (2 години).

Заняття 1. Забезпечення життєдіяльності в польових умовах (2 години).

Методичні рекомендації:

Заняття проводять у класі в складі групи під керівництвом викладача. Здобувачів вищої освіти ознайомлюють з базовими принципами забезпечення життєдіяльності в польових умовах, вибору місця та обладнання укриття, добування вогню без сірників, водозабезпечення військовослужбовців під час виконання бойових завдань. Демонструють макети вогнища, фільтрів для очищення води та місць відпочинку.

4.13 МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО

Предмет навчання та розподіл часу

№ з/п	Найменування тем	Усього годин	Заняття		
			Теоретичні	Практичні	Самостійна підготовка
1	Тема 1. Міжнародне гуманітарне право та його норми із захисту жертв війни	2	1		1
	Усього:	2	1		1

Тема 1. Міжнародне гуманітарне право та його норми із захисту жертв війни (2 години).

Заняття 1. Основні терміни та поняття МГП. Поводження з

військовополоненими. Відповідальність військовослужбовців за порушення норм МГП, зокрема з питань поводження з військовополоненими (2 години).

Методичні рекомендації:

Заняття проводиться у складі групи методом лекції під керівництвом викладача.

До здобувачів вищої освіти доводять основні вимоги наказу Міністра оборони України від 23.03.2017 №164 “Про затвердження інструкції про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України”.

5. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль з «Теоретичної підготовки базової загальної середньої освіти» проводиться у формі диференційованого заліку, який проводиться з використанням системи дистанційного навчання Moodle. Типове залікове завдання складається з питань, що охоплюють всі теми дисципліни. Максимальна оцінка за вивчення дисципліни – 100 балів. Для отримання заліку обов'язковою є наявність 50 набраних балів.

5.1. Шкала оцінювання

Загальна сума балів	Оцінка за національною шкалою
50 – 100	Зараховано
1 – 49	Не зараховано

5.2. Критерії оцінювання відповідей на питання

№	Характеристика відповіді на кожне з питань залікової роботи	% від максимального балу за відповідь на питання
1	Повна та вірна відповідь на питання	100 %
2	Повна відповідь з незначними помилками	80-95 %
3	Неповна, але вірна відповідь	50-80 %
4	Відповідь повна, але містить грубі помилки	30-50 %
5	Неповна відповідь з суттєвими помилками	5-30 %
6	Невірна відповідь	0-5 %
7	Відсутня відповідь на питання	0 %

6. ЕЛЕКТРОННІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ ТА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ

Повний комплект актуальних матеріалів для підготовки по програмі
Базової загальновійськової підготовки:

<https://sprotyvg7.com.ua/documents/sti-bzvp>

Військові публікації: <https://sprotyvg7.com.ua/vijskovi-publikacii>

№ з/п	Тема навчання	Посилання на навчальні матеріали та військові публікації
1	Національно-патріотична підготовка	https://sprotyvg7.com.ua/lesson/nacionalno-patriotichna-pidgotovka ; https://sprotyvg7.com.ua/documents/nacional-stady ;
2	Психологічна підготовка	https://sprotyvg7.com.ua/lessons/mind-psycho ; https://sprotyvg7.com.ua/documents/psihologichna-pidgotovka ; https://www.youtube.com/watch?v=EPk_zs36Kk4&list=PLYn9Qd0y2zFuqh0_tNwuf3j-A4ba8d-dZ&index=3 ;
3	Розвідувальна підготовка	https://sprotyvg7.com.ua/lessons/intelligence-training ; https://sprotyvg7.com.ua/documents/rozviduvalna-pidgotovka ;
4	Зв'язок та комунікація	https://sprotyvg7.com.ua/lessons/network-connection ; https://sprotyvg7.com.ua/documents/pidgotovka-zi-zvyazku ;
5	Підготовка з РХБЗ (ХБРЯ захисту)	https://sprotyvg7.com.ua/lessons/safe_tocsic ; https://sprotyvg7.com.ua/documents/pidgotovka-z-rhb-zahistu ;
6	Військова топографія	https://sprotyvg7.com.ua/lessons/army-topo ; https://sprotyvg7.com.ua/documents/vijskova-topografiya ;
7	Інженерна підготовка (мінна безпека)	https://sprotyvg7.com.ua/lessons/engener_stud ; https://sprotyvg7.com.ua/documents/inzhenerna-pidgotovka ;
8	Статути Збройних Сил України	https://sprotyvg7.com.ua/documents/statut-zsu ;
9	Домедична допомога	https://sprotyvg7.com.ua/lessons/taktichna-medicina ; https://sprotyvg7.com.ua/documents/taktichna-meditsina ;
10	Тактична підготовка	https://sprotyvg7.com.ua/lessons/tactical_lesson ; https://sprotyvg7.com.ua/documents/taktichnaya-pidgotovka ;
11	Вогнева підготовка	https://sprotyvg7.com.ua/lessons/vogneva-pidgotovka ; https://sprotyvg7.com.ua/documents/vogneva-pidgotovka ;
12	Виживання	https://sprotyvg7.com.ua/documents/vijivan-biy ;
13	Міжнародне гуманітарне право	https://sprotyvg7.com.ua/lessons/intern_human_law ; https://sprotyvg7.com.ua/documents/mizhнародne-gumanitarne-pravo ;